

ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ У ДИЗАЙНІ

Національний авіаційний університет

Постановка проблеми. Дизайн ХХІ століття вимагає зв'язки з науковими технологіями, з новими областями і знаннями, тоді як галузі наук, що склалися, видозмінилися. Інформаційні технології, молекулярна біологія, нанотехнології відкривають нові можливості при створенні об'єктів дизайну. Нові і нові відкриття вимагають систематизації обліку впливу інноваційних чинників в дизайні

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи різних гілок дизайну концептуально вивчені. Наприклад, промислового дизайну досліджено в працях Папанек В., Устін В. [1,3]. Традиції і новації в створенні об'єктів промислового дизайну на базі національної вишивки розглянуті в [4]. У десяти відсотках сучасних публікацій можна знайти інформацію про інноваційні аспекти в дизайні, найчастіше не систематизовану.

Відлення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячена дана стаття. Систематизація аспектів дизайну, пов'язані з інноваціями, в контексті сучасного стану науки, є актуальною проблемою наукових спеціальностей «Дизайн» і «Технічна естетика». При цьому зіставлення можливостей нових технологій і традиційних методів творчості буде завданням, що постійно стоїть перед творцями об'єктів промислового дизайну.

Мета статті: визначити основоположні інноваційні чинники в дизайні і проаналізувати їх.

Віклад основного матеріалу. Нові технології дозволяють розвивати випробувані часом прийоми декоративно-прикладного мистецтва (таблиця №1). Наприклад, оздоблення промислового виробу шляхом нанесення стійкого до різних навантажень малюнку, відтворення вишивки на певному матеріалі: метал, пластик, скло та ін.

Нові технології охоплюють можливості виготовлення всіх віток дизайну: промислового, графічного, середовища. Найяскравіше нові технології

Традиції і новації в створенні об'єктів промислового дизайну на базі
національної вишивки

Декоративний санфаянс Artist Editions	Дизайн S. Incirauskaite - Kriauneviciene	Структурний стілець . Тјер
		

відбиваються на об'єктах промислового дизайну.

Можливості формоутворення поверхонь безпосередньо залежать від нових технологій. Приклад – корпус плавкрана, виготованого Севастопольським морським заводом ім. С.Орджоникідзе в 1989 р. для Куби, який мав округлення між площинами бортів і днища, в порівнянні з попередніми гранями об'ємами підводної частини плавкранов цього ж заводу. Це було пов'язано з появою верстатів з числовим програмним управлінням, що дозволило відразу здійснювати потрібний розкрій металу, і появою персональних комп'ютерів, що дозволили проєктантові підбирати оптимальні методи.

Взаємозв'язок функціональності і технологічності вимагає окремого розгляду. Відомий приклад з історії промислового дизайну: носова гальюнна скульптура на старовинних дерев'яних суднах (з давніх часів по XVIII в., нині відсутня).

Технологія прецизійного лиття, лазерна технологія створення об'ємного зображення всередині оптичного скла, технологія телеформометрії, технології відтворення повноколірних художніх і графічних зображень на різних матеріалах з використанням термодруку, використання флексплівки (тонкої плівки з полівінілхлориду, нанесеного на антиадгезійну основу), прецизійні процеси фотолітографії та вакуумного напилювання, технологія нанесення металізованих покриттів, зображень і малюнків – ось

неповний список нових дизайн-технологій для виробництва широкого спектру представницької продукції, сувенірних і художніх виробів. При цьому використання сучасних матеріалів дозволяє одержувати зображення зі світлообертальним та флуоресціюючим ефектами. У прикладі створення сучасної продукції для створення фірмового стилю показана нерозривна зв'язь дизайн-технологій з новими матеріалами.

Істотне значення на сучасному етапі науково-технічного розвитку світового промислового виробництва має додержання вимог повної відповідності функцій промислового дизайну, що виконуються виробом, умовам довкілля, тобто функціональні властивості виробу повинні обов'язково відповідати рівню параметрів навколишнього середовища та діапазону їхніх змін. Необхідне також повне узгодження цих властивостей з параметрами середовища, якщо останнє має високу динамічність та стохастичність.

Процес творчої діяльності з виробництва інноваційного об'єкту дизайну потребує органічного поєднання його стадій: підготовки, задуми, пошуку, реалізації. Усі стадії творчого процесу базуються на інформаційному, методичному та технічному забезпеченні. Інформаційне забезпечення включає базу знань, банк прогнозних даних, патентів, стандартів, довідок. Із методичним забезпеченням ототожнюють і сукупність методів виконання винахідницьких, стандартизаційних та оптимізаційних завдань. До технічного забезпечення відносять засоби обчислювальної техніки, системи автоматизованого проектування, програмно-технічні комплекси.

Центральною в процесі творчої діяльності дизайнера є стадія пошуку. Найхарактернішими етапами якої вважаються: генерування ідей інноваційного дизайну; визначення принципів розв'язування задачі; виявлення позитивних та негативних ефектів, що можуть супроводжувати використання різних принципів розв'язування задачі; аналіз різних варіантів такого розв'язування і вибір найоптимальніших із них.

Завершує творчий процес стадія реалізації, на якій здійснюється: технічне оформлення розв'язку творчої задачі дизайнером; дослідна перевірка і

випробування технічного рішення з дальшим внесенням до нього необхідних поправок та доповнень; реалізація рішення та його наступний розвиток. Центральним елементом творчого пошуку дизайнера є генерування нових ідей, на появу яких роблять вплив інноваційні чинники.

Історичний ракурс постановки завдань перед дизайнерами в світлі інноваційних технологій показує на важливість обліку питань політики. Провідний тип завдань для дизайнера при цьому - звеличення. Переважні стилі у використанні - класицизм і ампір. Якщо раніше звеличували короля - Сонце у Франції або імператрицю Катерину Другу в Російській імперії, то зараз дане питання актуалізується на період виборної гонки в уряди всіх країн. У сучасності найбільшої значущості в цей період набуває графічний дизайн, об'єми і якість продукції якого залежать від нових технологій.

Існує ще тип завдань дизайнера, пов'язаний з політикою і інноваціями – наслідок участі в гонці військових технологій. Основний поштовх розвитку дає технологіям і матеріалам, пов'язаним з об'єктами промислового дизайну. Наприклад (таблиця № 2), під час Другої Світової війни – розвиток

Таблиця № 2

Вплив інновацій на розвиток італійського промислового дизайну шестидесяті роки XX в.

Стілець «Антропус» Джанузо – старший 1949 р.	Табурет «Меззадро» Брати Кастільоні, 1957р.	Стіл «Арабеска» Молліно 1951 р.
Досліди з латексною пенорезиной	Новинки техніки, зокрема сидіння для танків і тракторів	Аеродинамічна обтічність і клеєна фанера літаків
		

літакобудування і інших, працюючих на оборону галузей промисловості, - привело до післявоєнного підйому меблевого дизайну Італії на базі нових технологій. «Технології військового часу багато в чому визначили рельєфний, скульптурний стиль італійських дизайнерів» [2, С.430].

Набуває всього більшого значення методика інженерного підходу до інновацій в дизайні, проводиться переоцінка методики дизайн – проектування з погляду маркетингу і менеджменту, можливостей нової техніки, технології, матеріалів.

Вісновки. До інноваційних чинників, що впливають на процес дизайн - проектування, слід віднести новий тип мишлення, нову техніку, нові технології, нові матеріали, нові методики створення об'єктів дизайну.

Перспективі дослідження. Планується аналіз в історичному контексті інноваційних аспектів в дизайні. Рішення поставленої задачі може привнести оригінальні композиційні ідеї, внести свіжий струмінь до створюваних об'єктів.

Бібліографічний список

1. Папанек В. Дизайн для реального світу / Пер. з англійського. - М.: Д. Аронов, 2004. – 416 с.
2. Райлі Н. Елементи дизайну. Розвиток дизайну і елементів стилю від Ренесансу до Постмодернізму. – М.: ТОВ «Магма», 2004. – 544с.
3. Устін В.Б. Композиція в дизайні. Методичні основи композиційно-художнього формоутворення в дизайнерській творчості: навчальний посібник. – 2-е видавництво, уточнене і доп./ В.Б. Устін. – М.: АСТ: Астрель, 2007. – 239 с.
4. Чупрінська Л.В., Мараховський А.А. Традиції і новації в створенні об'єктів промислового дизайну на базі національної вишивки – подано до друку

Заява на участь в конференції «Роль митця і традиційних інститутів мистецтва
за розумів всезростаючого впливу культурних індустрій» у КНУКМ
(грудень 2009р.)

Назва виступу «ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ В ДИЗАЙНІ»

Інформація про авторів

Мараховський Андрій Андрійович

Старший викладач кафедри комп'ютерних технологій дизайну факультету
архітектури і дизайну Національного авіаційного університету (м. Київ)

Тел. моб.0503986118

Проспект Комарова, 1, корпус 9, ауд.405.

Кузнецова Ірина Олексіївна

Тел. моб. 0506328497

Завідувач кафедрою комп'ютерних технологій дизайну факультету архітектури
і дизайну Національного авіаційного університету (м. Київ), доктор
мистецтвознавства за фахом 05.01.03 «Технічна естетика»

Проспект Комарова, 1, корпус 9, ауд.412.